

Beboere ikke har kunnet blive enige om, hvad der skulde gøres, idet en Del har holdt paa, at hele Øen burde inddiges, medens andre har ment, at man kunde nøjes med at forhøje det allerede bestaaende Dige om Manø By og de nærmeste Marker. Dette Dige, som blev opført for noget over 30 Aar siden, viste sig ret hurtigt at være utilstrækkeligt, saaledes at Vandet ved flere Lejligheder er gaaet ind over det. Nu ser det imidlertid ud til, at Beboerne er blevet nogenlunde enige, idet praktisk talt alle Øens Indbyggere har indsendt Andragende om at faa det store Projekt udført, altsaa Dige rundt om hele Øen. Men de sagkyndige, nemlig Repræsentanter for Det danske Hedeselskab og Stormflodsudvalget, har ikke ment paa indeværende Tidspunkt at turde anbefale dette store Projekt, men nøjes med at anbefale det, som her stilles Forslag om, nemlig en Forhøjelse af det allerede bestaaende Dige om Manø By og Marker. Det Areal, som herved beskyttes, udgør 195 ha., og Udgiften hertil er anslaaet til 108 000 Kr., heri indbefattet et Beløb paa 8 000 Kr. til et Afvandingsanlæg, som er nødvendigt af Hensyn til en rationel Udnyttelse af de lavt liggende Marker. Udgiften pr. ha beskyttet Jord bliver 555 Kr. Hedeselskabet og Stormflodsudvalget udtaler i Bilag 5 til Lovforslaget, at de ikke anser det udenfor dette Dige værende Areal for at være fuldt ud „dige-modent“, det vil sige, at der stadig sker en Tilvækst til Jorden, og at det derfor er for tidligt at inddige denne Jord, men det udtales tillige, at man under kyndig Vejledning kan fremme denne Digemodning, og man forbeholder sig paa et senere Tidspunkt at stille Forslag om at inddige hele Øen.

Paa Rømø foreslaas to Digeanlæg, et paa den sydvestlige Del af Øen i Forbindelse med allerede bestaaende Digeanlæg og et paa den nordøstlige Del af Øen. De bestaaende Digeanlæg er dels et Sandflugtsdige, som er blevet opført af den tyske Stat i Slutningen af forrige Aarhundrede, og dels det saakaldte Havnebydige. Forslaget gaar ud paa, at disse to Anlæg skal forbindes med et nyt Dige, og at der til Sandflugtsdiget bygges et Fløj-dige, saaledes at det hele kommer til at danne en samlet Beskyttelse mod Havet. Digets samlede Længde bliver 3,2 km, og Udgiften er anslaaet til 225 000 Kr. foruden et Beløb paa 80 000 Kr. til Istandsættelse af det gamle Havnebydige. Det beskyttede Areal vil udgøre 390 ha, og det er saaledes en ret stor Udgift pr. ha, ikke mindst i

Betragtning af, at det absolut ikke kan siges at være første Klasses Jord, der her bliver beskyttet, idet det opgives, at en Trediedel er Sandjord og de to Trediedele kærtagtig Jord; dens sidste kan dog antagelig blive nogenlunde god, naar den kommer under Kultur. Vil vi, som jeg sagde før, hindre Affolkning af disse Egne, er det nødvendigt at bringe Ofre. Det gælder ogsaa med Hensyn til det andet Digeanlæg paa Øen, nemlig paa den nordøstlige Del. Her foreslaas et Dige paa 10,2 km samt forskellige Anlæg til Sikring af Kysten, idet denne flere Steder nedbrydes af Havet. Anlægget anslaaes til at ville koste i alt 860 000 Kr. og skal beskytte 624 ha Land. Udgiften bliver altsaa 1 378 Kr. pr. ha. Det er en meget større Udgift end paa den sydvestlige Del af Øen, men til Gengæld er der her Tale om absolut første Klasses Jord. Det opgives, at $\frac{2}{3}$ af den Jord, der skal beskyttes, udgør fortrinlig Klægjord, og den sidste Trediedel er Muldjord, som hører til Øens allerbedste Agerjord og ligger lige op mod Byen, men saa lavt, at det er nødvendigt, at der foretages Afvanding, for at den kan udnyttes rationelt.

Af Bemærkningerne til Lovforslaget fremgaar det, at baade Hedeselskabet og Stormflodsudvalget anbefaler Forslaget, idet man gaar ud fra, at det er den eneste Mulighed for at hjælpe Øen og faa dens Befolkning beskæftiget paa anden Maade end hidtil, den eneste Mulighed for at skabe bedre Betingelser for, at Befolkningen kan drive rationelt Landbrug. Det er det, der er Lovforslagets Hensigt, og med den samme Motivering skal jeg anbefale det, selv om jeg vil indrømme, at det sikkert bliver noget af den alledyreste Jord, vi nogen Sinde har indvundet paa den Maade.

Endelig er der det sidste og dyreste Projekt, Digeanlægget fra Store Darum til Tjæreborg Bakker. Det har været fremme gentagne Gange, baade i Samlingen 1916—17 og i Samlingen 1917—18. Selv om Forslaget ikke den Gang blev til Lov, tror jeg dog, ærede Medlemmer straks var klare over, at det var et Forslag, de nok skulde komme til at stifte Bekendtskab med igen. Da vi i sin Tid — i Samlingen 1921—22 var det vel — behandlede Digeanlægget fra Vester Vedsted til Søndernæs, betegnede mit Partis Ordfører, det ærede Medlem Hr. Mads Gram, Strækningen Darum—Tjæreborg som „Hullet i Vestfronten“, og jeg tror, det var det ærede Medlem Hr. Sundbo, der den Gang gjorde opmærksom paa, at Strækningen Store Darum—Tjæreborg ogsaa laa ubeskyttet hen. Jeg er fuldstændig